

Wernsdorf,
De fontibus
histor. Lyriacal.

N° 636.

DE FONTIBVS
HISTORIAE SYRIAE
IN LIBRIS MACCAB.
PROLVSIQ

QVA
AD AVDIENDAM ORATIONEM
SVB AVSPICIVM
PROFESSIONIS PHILOSOPHIAE
EXTRAORDINARIAE

D. III. SEPT. A. DIONYS MDCCLXXXVI.

H. L. Q. C.

A SE RECITANDAM
OFFICIOSE PERAMANTERQVE
INVITAT
M. ERNESTVS FRID. WERNSDORFIVS
VITEB.

L I P S I A E
LITERIS IO. CHRISTIANI LANGENHEMIL.

DE FONTEBUS
HISTORIA SYRIAE
IN LIBRO MAGGARI
PROFVSIO

AD ADEPHAM GRATIUM

PROFESSORIS PHILOSOPHIAE

EXTRAORDINARIAE

IN UNIVERSITATE HALLENSI

erum aliquot a morte ALEXANDRI M.
saeculis in Syria gestarum memoriam
constat cum insigni sacrae pariter ac pro-
fanae historiae vsu esse coniunctam *).
Quod nisi vidissent litterarum et chrono-
logiae principes, qui in perpolianda Syriae historia studium
infuserunt, **) oppido abstinuissent a re ob pauca, vel
A 2 minus

*) Regum, qui post ALEXANDRUM M. in Syria regnarunt, fideliter
notata tempora describere ex vsu profanae historiae esse facile diffi-
tebitur nemo, quod hac ratione Aegyptiorum, Romanorum, alia-
rumque, quibus se immiscet, gentium historiae mirifice emendantur,
sacrae autem historiae id conducere facile intelligemus si hoc
unum cogitamus, traditis adcurate ANTIACHI M. et ANTIACHI
IIII. rebus, DANIELIS prophetiam c. XI. vbi fata Syriae praedixit,
multum lucis accipere, in quam pererūdite commentatus est
HVMF. PRIDEAVX Connex. V. & N.T.P. 2. l.II. p. 173. vers. Titt.

**) DIONYS. PETAVIUS Doctr. temp. l. X. c. 43. IOS. SCALIGER.
de

IV

minus idonea adiumenta sane impeditissima. Nam, quum in antiqua historia numismatum et aequalium domesticorumque scriptorum fide tutissime procedatur, hanc si spectamus ducem, vel difficilem vel minus fidam proh dolor! habet Syriaca historia. Scriptores, ex quibus peti debet harum rerum cognitio, maximam partem sunt Romani, quidam Graeci, homines a Syria remoti nec idoneis subsidiis instructi, qui aliud agentes tantum Syriacarum rerum interdum meminere. Auctores autem libb. Maccab. etsi certiora tradere videri possent, tamen, quia vbiuis admittent historiolas, extollendae gloriae Iudaeorum causa tantum compositas, fidem suam, etiam quando alia narrant, dudum suspectam reddidere emunctioris naris hominibus. Numi Syriaci raro sunt obuii, adeo vt ad eorum regulam regum Syriae temporumque series exigendae spes vix adpareat. Quo factum est, vt quum superiori saeculo id tentaret IOH. VAILLANTIVS *) ipse mox fateretur, se ideo tantum composuisse opus, vt inde aliqui forte incitentur ad plura numismata conquirenda et ad lucem chronologiae Syriae nouam adfundendam.

Id nuper conatus est Cel. ERASMVS FROELICHIVS Ignatianus Sodalis et edito praestantissimo annalium Syriae com-

de emend. temp. IAC. VSSERIVS Annal. V. T. Henr. NORISIVS de praesid. Syriae it. Epoch. Syromaced. Illustrare praeterea hanc historiam THEOPH. SIEGFRIED BAYER in hist. Baetr. CHISHVL in Antiq. Asiat. REINERVS REINECCIUS Famil. Seleucid. CAR. ROLLIN. hist. ancienne des Aegyptiens etc. Macedoniens, T. VII. VIII. IX. Symbolam quoque suam huc contulere commentatores in sacros libros AVGVST. CALMETVS in Comment. bibl. in LL. Maccab. HVG. GROTIUS alii, item scriptores Numism. HAYMIUS in Thes. Britan. LAVR. BEGER Thes. Brandenb. et alii quos adducit cel. FROELICHIVS, iam adpellandus p. 6. et 7. Proleg. in Annal.

*) *Seleucidarum imperii s. regum Syriae historia* Paris. 1681.

compendiariorum opere *) multam apud omnes eruditos gratiam iniit. Nam maiori, in primis numismatum adparatu, quam ceteri, qui ante eum eiusmodi tentarunt, ad id accessit negotium, et ipsa cimelia augustissimae Hung. et Bohemiae reginae, quam vidimus non solum reportatis de hostibus victoriis sed et summa in eruditos omnemque eruditionem voluntate insignem, ei patuere. Horum auxilio numismatum, quorum largam copiam in aes incisam sub finem libri aliquot tabulis exhibet, in primis nititur in annalibus Vir Celeb. horum beneficio penetrat, quo desperauere alii, in hoc vno tamen sibi indulget, quod spectat ad auctores librorum Maccabaeorum, quippe quos adeo defendit operose, ut ad horum sensum saepius traxisse numos videatur. Quod, etsi facit Vir doctiss. pro religione sacrorum, quibus addictus est, tamen metus est, nisi, quid hac in re vani sit, docuerimus, is quibusdam error offundatur, quasi demum fide numismatum planum et euidens redditum sit, accurate scripsisse et cum optimis scriptoribus probe conuenire librorum Maccabaeorum auctores.

Itaque, quia nuper ad eruditum hoc annalium opus delatus fui, me non inutilem aut iniucundum laborem susce-

A 3 pturum

*) Prodiit liber vere aureus Vindobonae 1744, fol. hoc titulo: *Annales compendiarii regum et rerum Syriae numis veteribus illustrati deducti ab obitu ALEX. M. ad CN. POMPEII in Syriam aduentum cum amplis prolegomenis inscripti honoribus potentiss. MARIAE THERESIAE Hung. et Boh. reginae dum sub ejusdem auspiciis in vniuersitate Tyrnauensi ex praelectionibus PRILESKY Soc. Ies. vniuersam philosophiam publice propugnaret et cruce gemmata donaretur CAROLVS ESTERHASY de Galantha perpetuus in Frakno* et quamquam eruditi auctoris nomen tunc praefixum operi non erat, tamen deinceps cel. FRÖLICHII nomine adparuit illud, et certatim eruditissimorum hominum, ut per est, plausum tulit. Laudatur liber in *Leipz. gel. Zeitung* ad an. 1745. N. 3. p. 26. recensetur in *Novis Actis Erudit.* mens. Sept. 1745 P. I. p. 481. it. in *denen zuverlässigen Nachrichten* P. LXXI.

VI

prurum duxi, si, data hac scribendi opportunitate, quaedam de fontibus historiae Syriae in libris Maccab. praefarer. Pauca quidem in hac pagellarum angustia in eam rem dici poterunt, sed nec plura volo, qui maximos ex isto conatu fructus me retulisse existimabo, si quos maiori copia instructos ad limatio-
ra consectanda inuitaero. Non mihi hic res erit de aucto-
ritate libb. Maccab. *) in rebus ad salutem hominum aeter-
nam spectantibus, non de fide eorum in historia Iudaica, tan-
tum hos in profana Syriae historia minus idoneos fontes esse
posse declarabo, et quia secus putat Cel. FROELICHIUS, de-
inceps sigillatim docebo, illustres quosdam locos, quos ille
vindicare studuit nondum fatis esse ab eo defensos.

Vix quidquam autem hoc in negotio rite suscipi pote-
rit, nisi virtutes historiarum conditoris probe apud animum
cogitamus. Recte autem requiruntur ab historico praecipue
hae: ut in eo statu sit, quo possit scire verum. Censetur
autem esse quis ea conditione, si vel omnino possibilis ei fuit
veri cognitio, vel si necessario rei intelligentiam habere de-
buit. Altera virtus est, ut velit dicere verum, et talem puta-
mus eum, si vel nulla ratio adest cur secedere debuisset a vero,
vel si res ita comparata est, ut falsus esse haud potuerit. Quae
si velis inuenire criteria, necesse erit, ut aduertas animum ad
naturam rei, de qua narratur, an res facile accidere potuerit,
et, an tale quid tunc accidisse, in se habeat aliquid verisimilitu-
dinis. Mox personam scribentis spectes, ubi ad animum re-
uocanda erunt, quae aliunde de ea cognita habes et quo scri-
bendi genere vtatur, num dexteritatis sincerique animi docu-
menta

*) de auctoritate horum libb. v. 10. ALE. FABRICII B. Gr. I. III. c.
29. p. 748. it. CHRIST. SCHEIBLER *Tr. contra canonicam autori-
tatem libb. Maccab.* Trem. Multa autem super ea re erudita habet
S. Ven. 10. GOTTL. CARPZOVIVS in Praef. P. III. *Introduct. ad
Libb. canon. bibl. V. T.*

menta verbis edat, videndum. Porro cognoscas, quibus in rebus et qua ratione conformia recitet aliis optimae notae scriptoribus, et quomodo hi inter se conspirent. Denique exquiras, num res, quae narratur cum aliis haud negligendis rerum gestarum, quae hodiernum superant, monumentis conveniat.

Haec imprimis sunt, quibus innititur et suffulcitur omnis vis veritatis in historiis. Age igitur periculum faciamus et componamus quasdam narrationes ab auctoribus libb. Maccab. traditas, ut exinde elucescat, num illi in historia Syriae vera prodant. Quamquam profecto illi libri non ab eodem auctore conscripti nobis esse videntur *); interim largiamur, quod fortasse uterque in confinio Syriae fuerit; adeoque omnino verum exquirere et cognoscere potuerit, si operam et industriam, quae par erat, adhibere voluisset. Tunc vero res adhuc in disceptationem venit, an voluerint verum dicere hi, qui vetustatis auctoritate inter eos, qui superunt de Syriacis rebus si Polybium exceperis, sane eminent. Quod si enim, quod dissimulandum non est, nonnullis quoque in locis vera dixere; tamen hoc tantummodo tunc ab ipsis factum fuit, quum nihil illis commenti aut figmenti in promptu erat, quod ad gentis Iudaicae gloriam spectaret. Distinguendae igitur sunt *μεγιστόσεις*, resque ipsae, quae enarrantur, suis momentis ponderandae: etenim si agitur de gloriagentis Iudaicae, de eorum fide vehementer dubito; **) si de aliis

*) Nam differunt chronologia, quod alter Iudaeorum, Syromacedonum alter epocham sequitur. Differunt ipsa scribendi ratione, et maiorem dexteritatem prae se ferre videtur auctor Libri primi, distincti denique sunt ipso narrationis habitu, dum alter non incipit, ubi alter desinit.

**) Ita foedus et cognat. Iud. et Spart. item litteras Arii et Jonathae mutuas quae exstant L. I. Macc. c. 12. esse falso excogitatas omnemque

aliis rebus, quae ipsis non adeo curae cordique fuerunt, aliquid commemorant, simulque cum ipsis conspirant egregie alii fide digni scriptores, tum vera dicere potuisse confiteor.

Excerpamus exempli loco, et in conspectum producamus quaedam, ibi commemorata, facta, ipsorumque veritatem ad has regulas tanquam Lydium exigamus lapidem. Refert Conditor lib. I. Maccab. *) a Romanis Antiochum viuum fuisse captum. Quis hoc sibi persuadere possit, si vires illas, quibus pollebat Antiochus, mente secum pensitet? Sed euoluamus alios historicos, et an eadem referant, speculemur: sane silent de hac re probatissimi scriptores, POLYBIUS, LIVIUS, ceteri. Nonne hoc silentium suspectum reddit istum lib. Macc. auctorem? **) sed subuenire ipsi auxilio cel. FROELICHIVS studet, ***) et existimat, in POLYBIO multa desiderari; fieri adeo potuisse, ut inter illa etiam hoc esset. Deinde testimonio quoque ex epitome LIVII deprompto, labantem auctoris huius fidem, erigere annititur. Diserte enim in hac epitome legitur: LVCIVM Seipionem, Antiochi victorem, confecto bello Asiatico, in ius vocatum esse, eam ob causam, quod *praeda cum Antiocho capta* aerarium fraudasset. Enimvero ipse litteratiss. FROELICHIVS ingenue confitetur, istud *cum Antiocho* etc. in quo omnis vis et robur probationis nititur, tantummodo in duabus editionibus sic legi. ****) reliquos omnes habere *ex Antiocho*. Et profecto si nobiscum

que de iis narrationem ad gloriam Iud. effectam docuit frater meus GOTTLIEBUS in orat. qua Prof. munus adiit *Gedani* 1744. in 4.: *De Cognatione Iud. et Spart.*

*) c. VIII. v. 8.

**) p. 32. Prolegom.

**) Medicinam adferre huic loco conatur AVGVSTINVS CALMETVS in *Comment.* ad h. l. et adscripsit haec: *adeo se subiecit victori perinde ut reuera captus fuisset*, sed num calculum ea ferre possit interpretatio, alii videant.

****) in Basileensi 1539 et Paris. 1552.

cum cogitamus, quam egregie haec res, si vera fuisset, Romanorum gloriam, cuius omnium auidissimi erant, extollere potuisset: non videtur verisimile, vllum quempiam scriptorum, qui Romanas res persecuti fuerunt, inprimis ex iis, qui copiose et ample enarrauere ipsas, tanti momenti rem silentio praeteriisse.

Sed proferamus aliud exemplum, quod nobis Auctor libri secundi suppeditat. *) Narrat ille Iudam Asmonaeum, dum copias aduersus Gorgiam educeret, admodum graui milites oratione compellauisse, in memoriamque ipsis admirabilia Dei facta, quae patrum aetate obtigerint, reuocasse. Cogitarent, quanta strage affecerint Sennaheribum, et quod admirandum praelium ad urbem Babylonis commiserint, quo non adeo magna cohors Iudaeorum, quippe non vltra octo millia virorum, auxilio diuino CX X millia hostium felici pugna superauerit. Certe haec res est prodigii simillima, et omni destituitur fide. Nam etiam si adhuc discordant inter se eruditi, quaenam hic pugna intelligenda sit: **) tamen nulla potest cogitatione comprehendi, imperatorem, quisquis demum ille fuerit, adeo exiguis copiis aleam belli et fortunae tentasse. Praeterea haec

*) c. 8. v. 20.

**) HVMFR. PRIDEAVX existimat pugnam commissam inter SELEVCVM CALLINICVM et ANTIOCHVM HIERACEM. Connex. V. et N. T. P. 2. p. 106. Frater meus GOTTLBIVS, qui luculenter hac de re disputat, defendit id de proelio ANTIOCHI M. cum Molone ad Babylonem commissio. Huic enim homini ob aetatem rebus gerendis immaturus prouincias commiserat, qui cum defecisset victum ad mortem voluntariam compulit. De Republ. Galat. c. III. p. 139.

X

haec commemoratio nullo alio corroborari potest testimonio. Ipse IOSEPHVS*) istam Iudae ad milites adhortationem, copiosa persequens oratione hoc prodigium prorsus omittit. Et si ingenium auctoris consideramus, statim ratio nobis patet, cur haec tam magnifica, fideque maiora omni iactauerit. Praeclare enim haec res inseruit gloriae populi sui, quam ornare ac condecorare, quacumque fieri potest, ratione enixe studet.

Eandem igitur haec narratio fidem nobis mereri videtur, quam illa fabula, quae apud auctorem lib. II. Maccab.**) de Ieremia habetur. Fertur is plus quam Herculeam vi, tabernaculum, arcam et altare, per arma per ignes in ipsa direptione urbis exportasse, atque in spelunca quadam montis. Nebo abscondisse. Mira sane res: praesertim cum ipso illo tempore carcere conclusus detineretur. Quare sunt qui non multum se refragari profitentur, si quis integram hanc narrationem, ceu fabulosam, reiiciendam esse putet. ***) Sed haec sufficere credimus ad probandum, conditores librorum, qui Maccabaei adpellantur, etiam in iis rebus, quae Syriam spectant, saepissime a vero aberrasse, multaque falsa et commentitia suis inspersisse narrationibus.

Iam mens fert aliquot loca, quae Vir litteratissimus Froelichius, magna cura ab omni errore ac falsitate purgare studet, penitus considerare. Laborat is in conciliandis diuersis et contrariis illis narrationibus, de Antiochi IV. siue Epiphanis interitu. ****) Primo Maccabaeorum libro

*) Antiquit. Iud. lib. XII. c. 2.

**) cap. I. 2.

***) c. I. de rep. Galat.

****) Pag. 37. Proleg.

Bibliothek der
Deutschen
Morgenländischen
Gesellschaft

libro refertur, *) ipsum ultimo vitae anno Elymaida urbem ad exspoliandum ibi templum contendisse, post Babylonem commigrasse, ibique ex aegritudine mortem obiisse. Contra digna memoratu eius mors refertur, Lib. II. **) qua in itinere misera ratione occubuit. Lib. II. c. I. Maccab. Epistola quaedam Iudaeorum Palaestinae ad Iudaeos in Aegypto agentes exarata exhibetur, cui mox additur altera, scripta anno CI XXXVIII. aerae Seleucidarum, in qua posteriori narratur, Antiochum regem in templo Nanae apud Persas a sacerdotibus fuisse interemptum, quum illud templum depraedari, affectata cum Deae simulacro desponsatione tentasset. Quum igitur non commemoratur, quis ex Antiochis hic intelligatur, nonnulli de Antiocho Epiphane hoc interpretati fuerunt. ***) Hinc queritur PETRVS BAYLIVS, autores librorum Maccabaeorum ita iratos esse in Antiochum, ut eum tribus diuersis modis interficiant. ****) Arbitratur quidem Vir celeberrimus Froelichius,

B 2

*) G. 6. v. I.

**) C. 9. v. II.

***) In horum numero quoque est MATTH. PETIT DIDIER Monachi. Bened. qui in *diff. hist. crit. chronolog. in Sc. S. V. T. TULLI* Leucorum edidit *diff. XIII. p. 221.* multus est in vindicandis libris Maccab. Is quia pariter ista verba L. II. Maccab. c. I. de ANTIOCHO EPIPHANE intelligit, rem se confecisse putat, dum existimat: milites Antiochi membratim discerptos fuisse in templo Nanae, ipsum ANTIOCHVM vero nihilo minus inde adhuc euasisse et paullo post Babyloniam profectum prae tristitia in morbum lethalem incidisse.

****) Nouvelles de la republ. des lettres Nouembr. 1686. art. I. ubi recenseretur histoire du monde par Mr. Chevrant. p. 1243. Les Juifs ont souffert d'etranges persecutions sous quelques-uns de ces rois et particulierement sous ANTIOCHVS l'illustre. On remarque ici, que les livres de Machabees le font mourir de trois differentes facons 1) d'une cheute, qui lui brisa toutes les parties du corps et y causa une puanteur insupportable 2) al sommé dans le temple de Nane

XII

lichius, quod in Epist. Iudaeorum Antiochus Sideres*) intelligatur, interim semper haec dubitatio residet, quod collatis inter se locis librorum Maccabaeorum, Antiochus tantummodo vna ratione vitam finire potuerit, aut Babylone aut in montibus, qui testibus IOSEPHO**) et HIERONYMO***) ad urbem Persidis Thabarum siti fuerunt. Rediit vero Babylone; non potest fieri, vt mortuus sit in confinio Thabarum. Euidens igitur est, vtrumque hunc auctorem sibi ipsis contradicere, et exacerbandi et exaggerandi supplicii et mortis Antiochi gratia, a veritatis via prorsus deflexisse.

Cel. Froelichius quidem, vt medelam huic rei afferat, et expediat illos scriptores, ad Graecum textum, quem neglectum alias non adhibet, confugit. Nititur inprimis verbo τὸ ἀποστέψας quod ibi legitur; atque ipsum sic explicat: reuersum esse animo et conatu, non re. Refertur itaque τὸ ἀποστέψας ad conatum, sed sine vlla probatione, et si tantummodo iter cogitauerit ad urbem Babylonis, necesse esset, vt supposititiae sint istae orationes, quae enarrantur ibidem breui ante mortem tempore ab ipso habitae. Quum tamen ipse sibi in hac re non placet, exquirat alias quasdam Thabas in Syria fitas, opinaturque, Antiochum, qui maxima celeritate in itinere faciendo vsus fuerit et currum sine intermissione agitauerit,

Nane 3) de chagrin a Babylone, sur quoi on nous renvoie aux interpretes. Apparemment ils n'ont pas assez insisté sur la principale cause de ces differences, qui fut sans la felicité des Juifs à croire que ce tyran fut puni et le plaisir qu'ils trouvoient à parler de sa punition. Rien n'est plus capable que cela de multiplier les recits d'une meme chose. Exstat et in Oeuvres de Mr. Bayle T. I. p. 670.

*) Pag. 45. Proleg. in Annales Syr.

**) Antiquit. L. XII. c. 9.

***) in IEREMIAM c. 25.

rauerit, facili ratione per urbem Babylonis in Syriam peruenire potuisse adeoque explorate Babylonem esse reuersum. Enimvero quum Iosephus et Hieronymus Thabas Perfidios urbem diserte adpellat, certe non video, quemadmodum omnia haec ab ipso probari possint.

Antiochum Sidetem *) esse eum multa eruditione euincere studet **) Antiochum, de cuius Iudaeorum vexatoris obitu laeti Iudaei Palaestinae, missa epistola fratres Aegyptios tanquam de recenti casu certiores reddunt, et in templo Nanae ***) quum connubia inire cum Deae simulacro in animo habuisset misera morte occubuisse, commemorant. Adfert vir vere doctus ad corroborandam opinionem nonnulla numismata, in quibus Antiochus Sidetes conspicitur anni vero CLXXXIII. et CLXXXIIII. scripti sunt. Iam vero quum haec epistola Iudaeorum an. CLXXXVIII. aerae Seleucidarum perscripta fuit: anni enim epocha ad alteram epistolam interpunctione arbitra codicum Graecorum refertur. Exinde argumentatur Antiochum ad an. CLXXXVI. forte esse interfectum, et propterea credit, id tandem verum esse mortis genus, quo periit Sidetes, quod in ea Iudaeorum epistola commemoratur. Quamquam igitur, quod ad numismata et annos iisdem inscriptos attinet, facile assentior, eidem cum ipsi mihi beneficio consultissimi cuiusdam in hac urbe viri complures ab Antiocho procufos numos oculis vsurpare manibusque tractare contigerit, tamen duriusculum videtur, quum scriptorum de morte Antiochi Sidetis iam

B 3

fatis

*) Proleg. c. 45.

**) defendit id quoque in Annalibus p. 86.

***) L. II. Maccab. c. I.

XIV

fatis multae sint et diuersae opiniones *) nouam his addere, atque, vt defendantur quaedam in libris Maccab. verba, narrationes tot scriptorum reiicere, qui etsi dissentiunt, in eo tamen conueniunt quod apud Parthos victus perierit, siue ab hoste peremptus fuerit, siue ipse sibi manus intulerit.

Ceterum notissimus locus est sub initium Lib. I. Maccab. quo Alexandrum M. morti proximum regnum inter amicos diuississe adfirmatur, quum tamen id multos annos post acciderit. Quem quum pariter multo ex optimis scriptoribus de testamento Alexandri M. sermone studuerit vincare cel. FROELICHIVS ea tamen omnia nondum suo robore constare demonstratum est in *Actis erudit. Lipsf. mens. Septemb. P. I. superioris anni p. 487.* vbi simul *optandum esse* dicitur vt celeberrimi Viri *excellentissimum ingenium et stupendus labor diuinoribus libris, quam illi Maccabaeorum sunt, adhiberetur.*

Sed quantum hae patiuntur angustiae quibus contine-
mur satis nos de hac re attulisse credimus, inprimis quum
ea tantum mente id, quidquid est, operis a nobis fuerit sus-
ceptum, vt alii, quibus maior cognitio historiae Syriacae est,
inde se ad inuestigandum et quaerendum aliquid sinant ex-
citari. Certe ego hoc vix dari posse existimo, vt libri Mac-
cab. tamquam fontes, ex quibus maxima Syriacae historiae
notitia

*) IUSTINVS l. 39. c. 10. IOSEPHVS Antiq. l. 13. 8. in proelio occisum dicit AELIANVS de Anim. l. XLII. ex alto se praecipitem dedisse scribit, alii v. c. EVSEBIUS, APPIANVS aliter habent quos omnes adducit FROELICHIVS c. l. vbi maximam illam discordiam historicorum inde natam existimat quod DEMETRIVS II. fratris ANTIUCHI, turpissimam necem omni pacto celare studuisset et propter ea varios rumusculos de eius in oriente obitu quorum alii ab aliis historicis collecti sunt dididerit.

notitia hauriri possent, celebrentur. *) Sapiens enim est, quid res ipsa sit et quae ei necessaria sunt cognoscere, nec in indagando et tradendo vero laborem aliquem formidare.

Quam rationem quum ab eo tempore strenue seruauerim, quo priuatas scholas de optimis antiquae sapientiae capitibus habui, laetor, quod eandem nunc publice in academia tam nobili, tam florente, tam copiosa continuare concessum fuerit, munificentia Serenissimi et Potentissimi Principis et Domini FRIDERICI AVGVSTI Poloniae Regis et Pr. Electoris Saxoniae, reliqua, Almae nutricii benignissimi qua accidit, ut hoc tempore philosophiam et bonas litteras extra ordinem docere iussus fuerim. Istam prouinciam futuro Saturni die oratione quadam *de nexu historiarum cognitionis cum omni philosophiae ambitu* auspicabor. Quam ob causam ut praesentiae suae beneficium nobis praestare velint, RECTOREM ACADEMIAE MAGNIFICVM, ILLVSTRISSIMOS COMITES, ET VTRIVSQUE REIP. PRO-CERES GENEROSISSIMOS ET NOBILISSIMOS ACADEMIAE CIVES qua par est obseruantia et humanitate non tam rogamus quam obtestamur. P. P. Domin. XII. post S. Triados festum An. Dionys. CIO IOCC XXXXVI.

*) Ipse auctor posterioris libri II. Maccab. fatetur se vehementer errare posse cap. XV. 39. quumque tantummodo quae IASON olim contextuerat in compendium se redegisse idem scribit c. XI. 24. fortasse multa praeclara omisit et res minus necessarias addidit. Cur itaque non ostendi possent multa ab eo vero contraria confecta fuisse.

D. ...

ULB Halle

3/1

000 884 057

